

Katowice, dnia 10 listopada 1995 roku

L. dz. PSOZ-53400/R/246/2/95
Numer rejestru A/1574/95

D E C Y Z J A
W SPRAWIE WPISANIA DOBRA KULTURY
DO REJESTRU ZABYTKÓW " A "

Na podstawie art. 5 pkt. 1, art. 8 ust. 1 pkt. 2 i art. 14 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48, z 1983 r. Nr 38, poz. 173, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 56, poz. 322) oraz art. 104 Kpa w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu

o r z e k a m:

wpisać do rejestru zabytków województwa katowickiego pod numerem rejestru A/1574/95 następujące dobro kultury:

Układ urbanistyczny i zabudowę kolonii robotniczej w Rudzie Śląskiej - dzielnicy Południowej, w skład którego wchodzi zabudowa mieszkaniowa:

- * przy ulicy Wolności 102, 104, 106, 108, 110, 112, 114
- * przy ulicy Raciborskiej 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15.

Decyzją obejmuje się wymienione wyżej budynki mieszkalne oraz układ planu kolonii (w obrębie kwartału ograniczonego ulicami: W Wolności, Raciborską i Zabrzeńską).

Zespół stanowi własność Skarbu Państwa we władaniu Kopalni Węgla Kamiennego "Wawel" (Księga Wieczysta 14282, numery działek 184/29 i 231/29), Skarbu Państwa we władaniu Gminy Miasta Ruda Śląska (Księga Wieczysta T-19 k-362 Ruda, numer działki 232/29) oraz Powiatu Świętochłowice (Księga Wieczysta T-9 k-362 Ruda, numer działki 131/29).

U Z A S A D N I E N I E

Kwartał ograniczony ulicami Wolności, Raciborską i Zabrzeńską tworzy zwarty układ urbanistyczny wyróżniający się na tle pobliskiej współczesnej zabudowy. Architektura zespołu jest świadectwem kultury materialnej środowiska robotniczego z początku XX wieku. Całość jest przykładem kompleksowego zagospodarowania kwartału miejskiego, planowego i harmonijnego.

Wskazany we wstępie niniejszej decyzji administracyjnej art. 5 pkt. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. nr 10, poz. 48, z 1983 r. Nr 38, poz. 173, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 56, poz. 322) o brzmieniu następującym: "Pod względem rzeczowym przedmiotem ochrony mogą być w szczególności: dzieła budownictwa, urbanistyki i architektury, niezależnie od ich stanu zachowania, jak historyczne założenia urbanistyczne miast i osiedli, parki i ogrody dekoracyjne, cmentarze, budowle i ich wnętrza wraz z otoczeniem oraz zespoły budowlane o wartości architektonicznej, a także budowle mające znaczenie dla historii budownictwa", jak również art. 2 definiujący pojęcie chronionego dobi

SEKRETARIAT WICEPREZYDENTA
miasta Ruda Śląska

Nr Sekr.
L. dz.
data wpływu

WYDZIAŁ URBANISTYKI, ARCHITEKTURY
I NADZORU BUDOWLANEGO
29 GRU. 1995
Data wpływu
L. dz.
Opracowujący
Termin

Sekretariat Prezydenta
Miasta Ruda Śląska
L. dz. 51/6462
Data wpływu 20.XI.95

kultury: "Dobrem kultury w rozumieniu ustawy jest każdy przedmiot ruchomy lub nieruchomy, dawny lub współczesny, mający znaczenie dla dziedzictwa i rozwoju kulturalnego ze względu na wartość historyczną, naukową i artystyczną" - są to główne przepisy o charakterze materialno-prawnym, dające podstawy do objęcia przedmiotowego obiektu ochroną prawną. Formalno-prawnym wyrazem tej ochrony jest wydanie decyzji administracyjnej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków stosownie do ustawowego upoważnienia wynikającego z art. 8 ust. 1 pkt. 2 oraz art. 13 ust. 1 wymienionej ustawy.

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom - na podstawie art. 127 § 1 i 2 Kpa - odwołanie do Generalnego Konserwatora Zabytków w Warszawie, w terminie 14 dni od jej doręczenia, za pośrednictwem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.

pieczęć okrągła

podpis i pieczęć W K Z

Załączniki:

1. Opis zespołu
2. Mapka sytuacyjna w skali 1 : 1000
3. Pouczenie o skutkach wpisu zespołu do rejestru zabytków



Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Katowicach
dr inż. arch. Jacek OWCZAREK

Otrzymują:

1. Urząd Rejonowy w Katowicach
ul. Powstańców 41a, 40-024 Katowice
2. Kopalnia Węgla Kamiennego "Wawel"
ul. Szyb Walenty 32, 41-700 Ruda Śląska
3. Prezydent Miasta Ruda Śląska
Urząd Miejski w Rudzie Śląskiej
Plac Wolności 6, 41-709 Ruda Śląska

Do wiadomości:

1. Wydział Urbanistyki, Architektury i Nadzoru Budowlanego
Urząd Miejski w Rudzie Śląskiej
Plac Wolności 6, 41-709 Ruda Śląska
2. Wydział Geodezji i Gospodarki Gruntami
Urząd Miejski w Rudzie Śląskiej
Plac wolności 6, 41-709 Ruda Śląska
3. Ośrodek Dokumentacji zabytków
Aleje Ujazdowskie 6, 00-461 Warszawa
4. Wydział Architektury i Krajobrazu
Urząd Wojewódzki w Katowicach
ul. Jagiellońska 25, 40-032 Katowice
5. Centrum Dziedzictwa Kulturowego Górnego Śląska
ul. Jagiellońska 25, 40-032 Katowice
6. Sąd Rejonowy w Katowicach - Wydział Ksiąg Wieczystych
Aleja Wojciecha Korfantego 117, Katowice
7. 2 x a/a

WYDZIAŁ ARCHITECTURY I NADZORU BUDOWLANEGO

Z A Ł A C Z N I K N R 1.
do decyzji nr A/1574/95
z dnia 10 listopada 1995 roku

OPIS ZESPOŁU

Zespół zabudowy mieszkaniowej w Rudzie Śląskiej-Południowej tworzy zwarty układ urbanistyczny wypełniający kwartał pomiędzy ulicami: Wolności, Zabrzeńską i Raciborską.

Wolnostojące budynki zlokalizowane są w dwóch rzędach (układ kalenicowy) wzdłuż ulic Wolności i Raciborskiej. Budynki przy ulicy Raciborskiej 13, 15, Wolności 102 oraz Wolności 114 i Raciborskiej 1 połączone są zabudowaniami gospodarczymi w zwarte zespoły, tworzące zamknięcie kwartału od północy i południa. Środek układu zajmują zabudowania gospodarcze usytuowane wzdłuż osi zespołu na kierunku północ-południe.

Budynki mieszkaniowe murowane, dwu- i półkondygnacyjne, założone na rzucie prostokąta ze stromymi czterospadowymi dachami, krytymi dachówką. Poszczególne domy różnią się ogólnym sposobem rozwiązania elewacji oraz detalem architektonicznym.

Ulica Raciborska 1 - obecnie Urząd Pocztowy. Od strony frontu posiada dwa ryzality zakończone trójkątnymi szczytami z wydatnymi naczółkami. Elewacja frontowa sześćoosiowa (2+2+2). W dachu trójkątne lukarny. Gzyms międzykondygnacyjny wykończony dachówką. Budynek otynkowany. Posiada dwa wejścia od strony podwórza.

Ulica Raciborska 3, 5 - budynki na rzucie prostokąta z dwoma ryzalitami od strony frontu i od podwórza. Elewacje frontowa i tylna siedmioosiowe (2+3+2). W dachu lukarny nakryte jednospadowymi daszkami. Wejścia po bokach budynków. Budynki otynkowane.

Ulica Raciborska 7 - posiada od strony ulicy Raciborskiej ryzalit na osi elewacji, zakończony trójkątnym szczytem z naczółkiem (konstrukcja szachulcowa). Od podwórza dwa ryzality zwieńczone trójkątnymi szczytami, w których wejścia do budynku. Elewacja frontowa sześćoosiowa (2+2+2). Budynek otynkowany.

Ulica Raciborska 9 - posiada ryzalit na osi elewacji frontowej. Zakończony dwoma trójkątnymi szczytami. Od podwórza dwa ryzality (analogicznie do budynku przy Raciborskiej 7). Fasada sześćoosiowa (2+2+2), okna drugiej kondygnacji zdwojone. W dachu lukarny nakryte jednospadowymi daszkami. szczyty ozdobione okienkami w kształcie rombów. Budynek otynkowany.

Ulica Raciborska 11 - budynek od strony ulicy Raciborskiej posiada dwa ryzality zakończone trójkątnymi szczytami. Fasada sześćoosiowa (2+2+2). W dachu lukarny nakryte dwuspadowym daszkiem. Budynek otynkowany.

Ulica Raciborska 13, 15 i ulica Wolności 102 - zespół trzech budynków połączonych w kształcie litery "U", stanowiący zamknięcie kwartału od strony północnej. Układ tworzy budynek narożny (ulica Raciborska 15/Wolności 102) oraz wyodrębniony budynek przy ulicy Raciborskiej 13, połączony z pozostałymi parterową przewiązką mieszczącą budynki gospodarcze oraz bramę (przejście do wnętrza zespołu).

Ulica Raciborska 13 - budynek parterowy na rzucie prostokąta z ryzalitem od strony ulicy Raciborskiej. Dach wysoki, czterospadowy z trzema facjatkami krytymi dachem mansardowym. Środkowa, nad ryzalitem, ozdobiona dwoma wydatnymi wolutami. Elewacja dziesięcioosiowa.

Wejście umieszczone na osi, zakończone łukiem pełnym, nad nim owalne okienko. Podobne okienka umieszczone w ścianie szczytowej facjaty.

Ulica Raciborska 15/Wolności 102 - budynek narożny, dwukondygnacyjny. Narożnik wysunięty w formie "wieży", zwieńczony dachem czterospadowym. Elewacja od strony ulicy Raciborskiej otynkowana, ośmioosiowa (1+6+1), pomiędzy kondygnacjami gzyms wykończony dachówką. Na osi trójkątny szczyt z półokrągłym okienkiem pośrodku. Od strony ulicy Wolności elewacja dwunastoosiowa. Segment narożny otynkowany, czteroosiowy, cofnięty od lica muru budynku, przed nim drewniany ganek. Budynek od ulicy Wolności (nr 102) ośmioosiowa z dwoma ryzalitami (2+4+2) zakończone wydatnymi trójkątnymi szczytami z naczółkami. Budynek nieotynkowany. Gzyms międzykondygnacyjny wykończony dachówką.

Ulica Wolności 104 - analogiczny do budynku przy ulicy Raciborskiej 13, nieotynkowany.

Ulica Wolności 106 - analogiczny do budynku przy ulicy Raciborskiej 11, nieotynkowany.

Ulica Wolności 108 - analogiczny do budynku przy ulicy Raciborskiej 5, nieotynkowany. Elewacje ozdobione dodatkowo lizenami wykonanymi w cegle nieotynkowanej.

Ulica Wolności 110 - murowany, nieotynkowany. Elewacja od strony ulicy Wolności posiada jeden ryzalit na osi, zakończony trójkątnym szczytem. Elewacja frontowa pięcioosiowa (1+3+1), dach mansardowy z lukarnami.

Ulica Wolności 112 - analogiczny do budynku przy ulicy Raciborskiej 5, nieotynkowany. Okna pierwszej kondygnacji w płycinach zakończonych łukiem pełnym.

Ulica Wolności 114 - budynek narożny składający się z dwóch segmentów na rzucie prostokąta, stykających się narożnikami, połączonych klatką schodową na rzucie wycinka koła, zwieńczoną latarnią o stożkowatym hełmie. Ściany szczytowe segmentów zwieńczone szczytami ozdobionymi spiętrzonymi grzebieniami i kulami. Elewacja od strony ulicy Wolności czteroosiowa, na osi czteroosiowa facjata. Parter przekształcony. Drugi segment, od strony ulicy Zabrzeńskiej, połączony z budynkiem przy ulicy Raciborskiej 1 parterową przewiązką, mieszczącą pomieszczenie gospodarcze i bramę (przejście do wnętrza zespołu). Wejście do budynku w narożniku, ujęte w portal zamknięty łukiem pełnym flankowany przez tokańskie pilastry. Podział poziomy elewacji akcentowany gzymsami.

Zabudowania gospodarcze - usytuowane na osi północ i południe we wnętrzu kwartału. Murowane, kryte dachem dwuspadowym o niewielkim nachyleniu połaci.

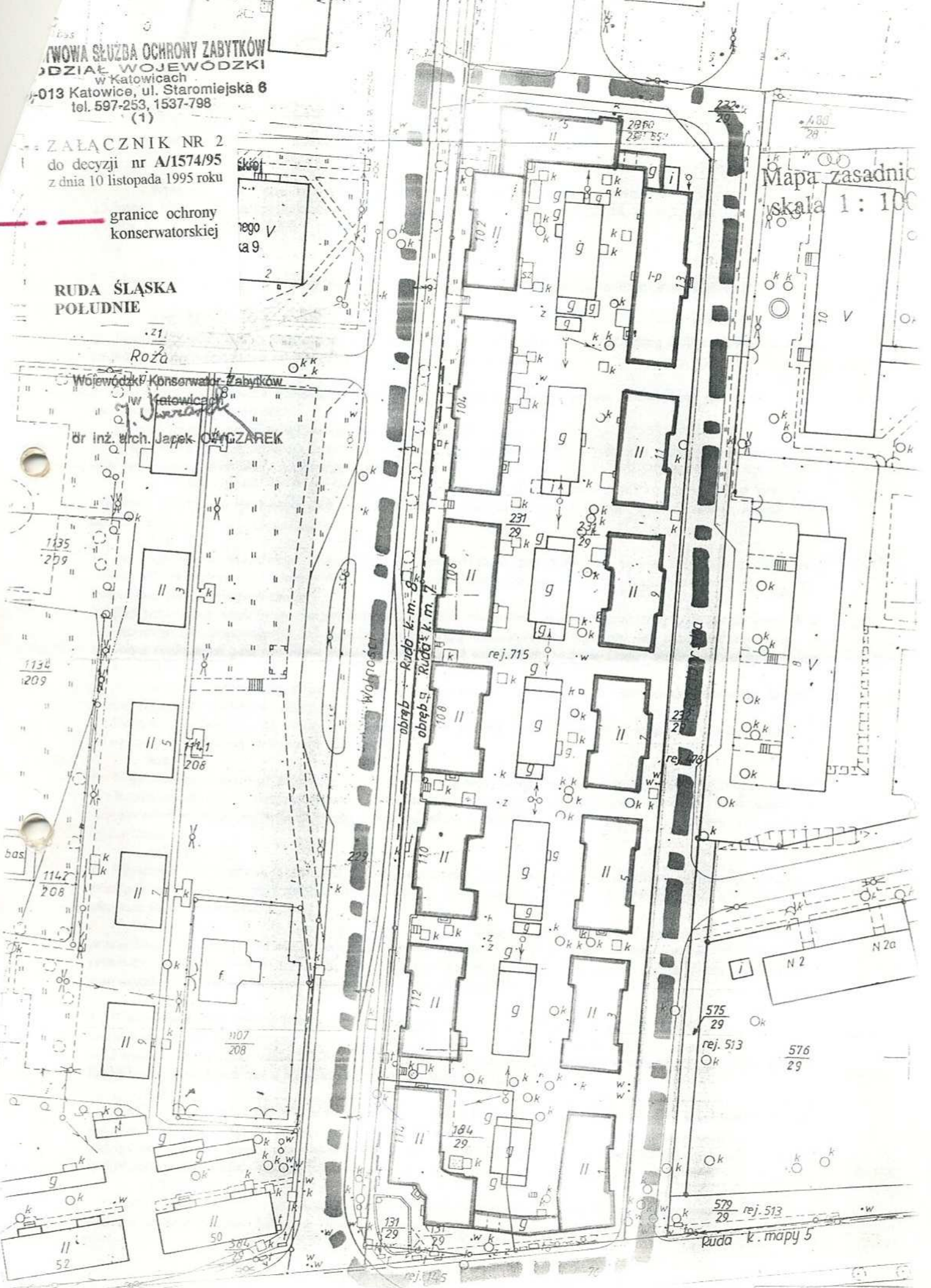
Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Katowicach
J. Owczarek
dr inż. arch. Jacek OWCZAREK

PAŃSTWOWA SŁUŻBA OCHRONY ZABYTKÓW
ODZIAŁ WOJEWÓDZKI
 w Katowicach
 013 Katowice, ul. Staromiejska 8
 tel. 597-253, 1537-798
 (1)

ZALĄCZNIK NR 2
 do decyzji nr A/1574/95
 z dnia 10 listopada 1995 roku

granice ochrony
 konserwatorskiej

RUDA ŚLĄSKA
POLUDNIE



Mapa zasadnicza
 skala 1:100

Ruda k. mapy 5

URZĄD MIEJ
 w Rudzie Śląskiej

P O U C Z E N I E
O SKUTKACH WPISU DO REJESTRU
ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH

Wpisanie do rejestru zabytków pociąga za sobą następujące skutki wymienione w ustawie z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48, z 1983 r. Nr 38, poz. 173, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 56, poz. 322).

Art. 19

Organy służby konserwatorskiej mają prawo umieszczać na zabytkach nieruchomych odpowiednie znaki lub napisy.

Art. 21

1. Wszelkie prace i roboty przy zabytkach oraz prace archeologiczne i wykopaliskowe wolno prowadzić tylko za zezwoleniem właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Art. 25

1. Właściciel i użytkownik zabytku, w zakresie określonym przepisami prawa, obowiązany jest dbać o jego zachowanie, a w szczególności:

- 1) zabezpieczyć przed zniszczeniem, uszkodzeniem i dewastacją,
- 2) niezwłocznie zawiadomić właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków o wydarzeniach mogących mieć wpływ ujemny na stan i zachowanie zabytków,
- 3) zawiadomić w ciągu jednego miesiąca wojewódzkiego konserwatora zabytków o przejściu własności zabytku na inną osobę lub o oddaniu zabytku nieruchomego w całości w użytkowanie, najem lub dzierżawę.

Art. 27

1. Bez zezwolenia właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków nie wolno zabytków przerabiać, odnawiać, rekonstruować, konserwować, zabudowywać, odbudowywać, zdobić, uzupełniać, rozkopywać, ani dokonywać żadnych innych zmian.
2. Bez zezwolenia właściwego konserwatora zabytków nie wolno przemieszczać zabytków nieruchomych z naruszeniem skomponowanego lub ustalonego tradycją układu terenowego ani też przenosić lub wnosić zabytków ruchomych z naruszeniem skomponowanych lub ustalonych tradycją wnętrza budownictwa świeckiego i sakralnego.
3. Przepisy ust. 1 stosuje się również do robót mogących przyczynić się do zszpecenia otoczenia zabytku nieruchomego lub widoku na ten zabytek.
4. Udzielenie zezwolenia na roboty wymienione w ust. 1-3 wojewódzki konserwator zabytków może uzależnić od wykonania badań i dokumentacji zabytku.

Art. 30

1. Wojewódzki konserwator zabytków, uznając potrzebę przeprowadzenia konserwacji zabytku, może nakazać właścicielowi lub użytkownikowi dokonanie robót konserwatorskich w określonym terminie. W stosunku do zabytku nieruchomego wojewódzki konserwator zabytków działa w porozumieniu z organami nadzoru budowlanego.

Art. 31

1. Właściciel lub użytkownik zabytku, nie stanowiącego własności Państwa powinien w terminie jednego miesiąca od dnia doręczenia nakazu (art. 30 ust. 1) oświadczyć na piśmie, czy wykona nakazane roboty we własnym zakresie i na własny koszt.
2. Wykonanie robót ze środków państwowych może nastąpić, gdy właściciel nie złoży oświadczenia przewidzianego w ust. 1 lub nie rozpocznie, lub nie zakończy robót w wyznaczonym terminie, albo jeżeli też prowadzi roboty w sposób opieszawy, wykluczający zakończenie robót w wyznaczonym terminie. Decyzja wojewódzkiego konserwatora zabytków jest natychmiast wykonalna.

Art. 32

1. Wierzytelność Państwa z tytułu robót wymienionych w art. 31 ust. 2, prowadzonych przy zabytkach nieruchomych, nie stanowiących jego własności, zabezpiecza się na zasadach i w trybie przewidzianym w art. 9-12 ustawy z dnia 22 kwietnia 1959 r. o remontach i odbudowie oraz o wykańczaniu budowy i nadbudowie budynków mieszkalnych (tekst jednolity - Dz. U. z 1968 r. Nr 36, poz. 249).

Art. 33

Jeżeli właściciel zabytku, a w razie nieustalenia właściciela lub miejsca jego pobytu - użytkownik zabytku nie przestrzega przepisu art. 25 albo jeżeli interes publiczny wymaga przejęcia na własność Państwa zabytku o szczególnej wartości historycznej, naukowej, artystycznej w celu udostępnienia zabytku ogółowi, zabytek może być przejęty na własność Państwa.

Art. 35

Przeniesienie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, własności zabytku, stanowiącego własność Państwa, wymaga uprzedniej zgody Ministra Kultury i Sztuki.

Art. 36

Osoba, która otrzymała zarejestrowany zabytek w drodze spadku, darowizny lub zapisu, obowiązana jest zawiadomić o tym wojewódzkiego konserwatora zabytków właściwego dla miejsca, gdzie znajduje się zabytek, w ciągu trzech miesięcy od daty objęcia go w posiadanie.

Art. 37

1. W razie uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub wywiezienia zabytku bez zezwolenia za granicę, jako też niezapewnienia zabytkowi, pomimo wezwania ze strony organu służby konserwatorskiej, należytych warunków konserwacji, wojewódzki konserwator zabytków może zabezpieczyć zabytek ten przez ustanowienie tymczasowego zajęcia aż do chwili usunięcia niebezpieczeństwa,

2. Tymczasowe zajęcie polega na przeniesieniu zabytku ruchomego, w zależności od rodzaju przedmiotu, do państwowego muzeum, archiwum lub biblioteki, w stosunku zaś do zabytku nieruchomego - na oddaniu go w zarząd gminie jako zadanie zlecone lub państwowej jednostce organizacyjnej.

Art. 38

1. Zabytek nieruchomy może być użytkowany wyłącznie w sposób zgodny z zasadami opieki nad zabytkami i w sposób odpowiadający jego wartości zabytkowej.

Art. 73

1. Kto uszkodzi lub zniszczy zabytek, podlega karze **pozbawienia wolności do lat 5 i grzywny**.

2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze **pozbawienia wolności do 6 miesięcy albo grzywny**.

Art. 75

Kto w celu przeszkodzenia w wykonaniu przez organ służby konserwatorskiej obowiązków wynikających z niniejszej ustawy utrudnia lub uniemożliwia dostęp do przedmiotów zabytkowych, udziela świadomie fałszywych informacji lub działa w inny złośliwy sposób, podlega karze **pozbawienia wolności do roku albo grzywny**.

Art. 78

Kto będąc właścicielem lub użytkownikiem zabytku:

1) nie zabezpieczy zabytku przed zniszczeniem, dewastacją lub uszkodzeniem,

2) nie zawiadomi wojewódzkiego konserwatora zabytków:

a) o wydarzeniach mogących mieć ujemny wpływ na stan i zachowanie zabytku,

b) o przejściu własności lub użytkownia zabytku na inną osobę,

c) o nabyciu zarejestrowanego zabytku w drodze spadku lub zapisu albo

d) o zmianie miejsca, w którym znajduje się zarejestrowany zabytek ruchomy podlega karze **aresztu albo grzywny**.

Art. 7 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1992 roku o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 1991 r. Nr 9, poz. 31):

- zwalnia się od podatku od nieruchomości budynki i grunty wpisane do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajmowanych na prowadzenie działalności gospodarczej.

Art. 4 ust. 1 pkt. 9 lit. "d" ustawy z dnia 28 lipca 1983 roku o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 1983 r. Nr 45, poz. 207 i z 1989 r. Nr 74, poz. 443):

- zwalnia się od podatku nabycie w drodze spadku przez osoby zaliczone do I i II grupy podatkowej, zabytków nieruchomych, jeżeli nabywca zabezpiecza je i konserwuje zgodnie z obowiązującymi przepisami.

~~**Art. 7 ust. 1 pkt. 4** ustawy z dnia 8 stycznia 1993 roku o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz. U. Nr 11, poz. 50, z późniejszymi zmianami):~~

~~- zwalnia się od podatku od towarów i usług oraz od podatku akcyzowego świadczenie usług w zakresie kultury i sztuki (poz. 9 załącznika nr 2 do w/w ustawy).~~